

08

แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

“ ดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่สื่อับความรับผิดชอบ
กับการกำกับที่มีความชอบธรรม การดำรงรักษาเสรีภาพ
ในการรับรู้ของประชาชน และการให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ”

การสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญของประเทศในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนทุกระดับในวงกว้าง สร้างบรรทัดฐานและค่านิยมของสังคม ทั้งนี้ ในปัจจุบันสื่อสารมวลชนของประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง โดยมีสถานการณ์และแนวโน้มที่สำคัญ อาทิ *การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร* ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมสื่อโดยรวมที่ต้องแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งในแง่ของคุณภาพของเนื้อหาสาระ ต้นทุน และรายได้จากการดำเนินการ *การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริโภคสื่อกลายเป็นผู้ผลิตสื่อ* สืบเนื่องจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีขั้นต้น ผู้บริโภคสื่อสามารถเป็นทั้งผู้รับและเป็นผู้คิดหรือสื่อสารส่งต่อข้อมูลออกไป *การเปลี่ยนแปลงจริยธรรมในการทำหน้าที่ของสื่อ* ในบางกรณีสื่อยังขาดจริยธรรมในการทำหน้าที่ ทำให้มีการเสนอข่าวสารที่อาจไม่เหมาะสมหรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับสาธารณชน รวมทั้ง *ประเด็นความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน* ความสามารถในการแยกแยะคุณภาพของสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เป็นโทษ ไม่เป็นประโยชน์ หรือข่าวลวงของประชาชนไทย

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้มีการกำหนดเรื่องและประเด็นปฏิรูป ทั้งสิ้น 6 ประเด็น ได้แก่ (1) การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน (2) แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ (3) การปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ (4) การปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ (5) การปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ / กิจการอวกาศ และระบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคม เพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ และ (6) การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ทั้งนี้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศมีเป้าหมายรวม ซึ่งประกอบด้วย (1) การมุ่งเน้นการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อบนความรับผิดชอบต่อสังคมกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือเสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย และ (2) สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เป้าหมายของการปฏิรูปสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีและสารสนเทศ ในการสร้างดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่สื่อบนความรับผิดชอบต่อสังคมกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ รวมทั้งการให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคม มีความท้าทายที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ (1) *ความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน* เพื่อให้ประชาชนในแต่ละกลุ่มวัยสามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมินข้อมูลข่าวสารได้ทันกับปริมาณและความรวดเร็วที่เพิ่มมากขึ้น (2) *จริยธรรมของสื่อมวลชน* เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนและส่งเสริมให้สื่อมวลชนสร้างสรรค์สาระข่าวสารที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และ (3) *การให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ* เพื่อให้ประชาชนทราบข้อมูลที่จำเป็น ถูกต้อง ทันสมัย และทันการณ์ รวมทั้งเพื่อให้สื่อมวลชนมีอิสระในการทำหน้าที่ บนความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับตนเอง

สรุปการดำเนินงานของเรื่องและประเด็นปฏิรูป

0801

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน

มีกิจกรรมหลัก คือ การบรรจุสาระเกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อ” ในหลักสูตรให้กับนักเรียนและนักศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กรมประชาสัมพันธ์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์ และสถาบันการศึกษาภาครัฐ ได้มีการดำเนินการสร้างความรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชนทั่วไป

0802

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ

มีกิจกรรมหลัก คือ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนยกร่างและผ่านการตรวจพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา และอยู่ระหว่างการยืนยันร่างกฎหมายและเสนอตามขั้นตอนต่อไป นอกจากนี้ กรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อได้จัดทำ “คู่มือและแนวทางปฏิบัติสื่อในภาวะวิกฤต” เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติวิชาชีพของสื่อมวลชนในการดำเนินงานในสถานการณ์ที่รุนแรงและมีความอ่อนไหวสูง โดยใช้การถอดบทเรียนจากเหตุการณ์การช่วยเหลือกลุ่มนักกีฬาเยาวชนจากถ้ำหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดเชียงราย

0803

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 การปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มีกิจกรรมหลักในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน ได้แก่ การปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งสำนักงาน กสทช. อยู่ระหว่างการดำเนินการโดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการในปัจจุบัน ผ่านการปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 และประกาศสำนักงาน กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการเรียกคืนคลื่นความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หรือนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น นอกจากนี้ กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรสื่อของรัฐ โดยพิจารณาขั้วแผนการปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) ให้มีการจัดสรรช่วงเวลาให้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิตรายการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการผลิตเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของภาครัฐและภาคประชาชน

0804

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 การปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์

มีกิจกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับตรวจสอบการใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมบุคลากรและพัฒนาอุปกรณ์ให้สามารถปฏิบัติงานในการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ได้ อาทิ โครงการศูนย์ข้อมูล Big Data และวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตลอดจนการสืบสวน ติดตาม และยืนยันตัวตนผู้กระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดตั้งศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย เพื่อร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดการข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์ที่มีผลต่อประชาชนในวงกว้าง กระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินประชาชน เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและเผยแพร่ต่ออย่างรู้เท่าทันสื่อ นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ได้พัฒนาระบบตรวจสอบข้อมูลและคุ้มครองข้อมูลออนไลน์ของประชาชน ด้วยโครงการบริหารจัดการระบบการลงทะเบียนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยระบบอัตลักษณ์ เป็นระบบสำหรับลงทะเบียนและยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ก่อนใช้เลขหมาย เพื่อป้องกันการลักลอบโจรกรรมข้อมูลหรือการนำบัตรประชาชนผู้อื่นไปจดทะเบียนซิมการ์ด และนำไปก่อเหตุในทางที่มีขอบ

0805

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 การปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ / กิจการอวกาศ และระบบและเครื่องมือด้านการสื่อสารมวลชนและโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนภารกิจการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ

มีกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การผลักดันกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่ง คส. ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้ง 2 ฉบับ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 (2) การบูรณาการเทคโนโลยีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนภารกิจบรรเทาสาธารณภัย (National Mobile Broadband Network for Public Protection and Disaster Relief (PPDR)) โดยสำนักงาน กสทช. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้งานคลื่นความถี่ในย่านความถี่ 814 - 824 MHz และ 859 - 869 MHz แล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สื่อสารของหน่วยงานเพื่อคืนย่านความถี่ดังกล่าวต่อไป และ (3) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (สอทท.) ได้ยกร่าง พ.ร.บ. กิจการอวกาศ พ.ศ. ... โดยมีสาระสำคัญเพื่อกำกับกิจการอวกาศให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการเสนอตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

0806

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

มีกิจกรรมหลักในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ ได้แก่ การเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ และการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ซึ่งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติและกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานระดับกระทรวงไปสู่หน่วยงานระดับจังหวัดให้มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปดังกล่าว เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย การอบรมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายประชาสัมพันธ์เชิงรุก การสร้างเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และการอบรมหลักสูตรการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในยุคดิจิทัล เป็นต้น

0801

0802

0803

0804

0805

0806

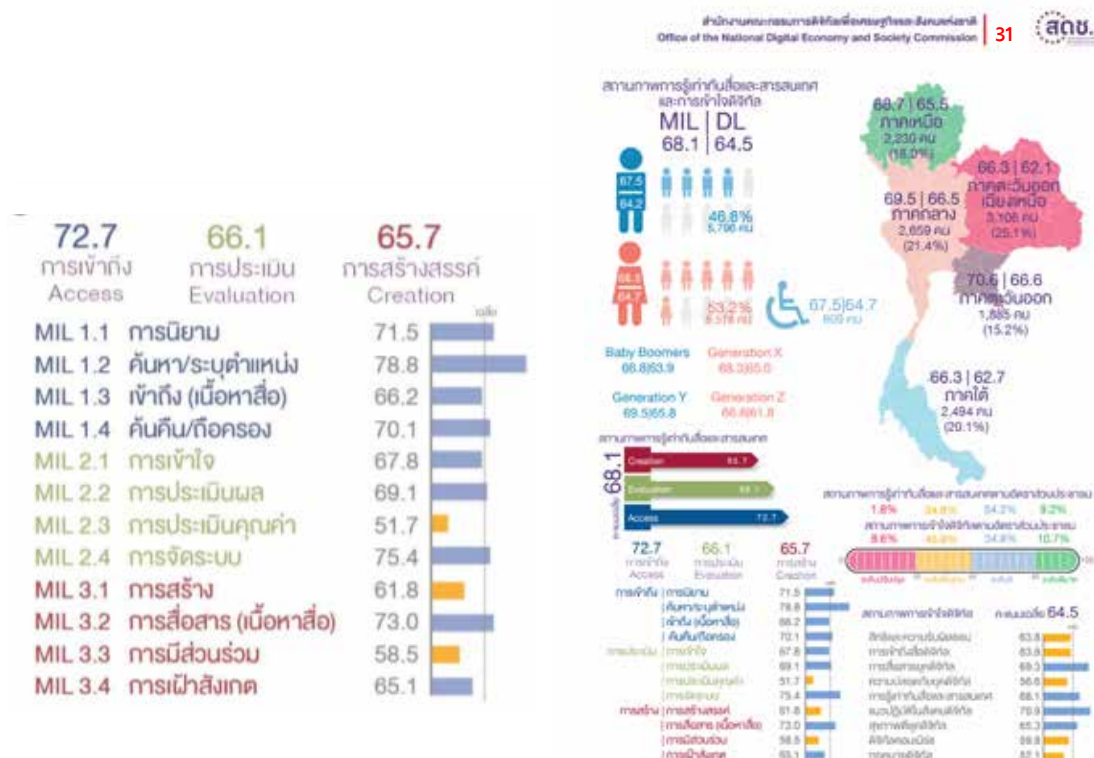

0801

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1

การปฏิรูปการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน

การพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ ทำให้ในปัจจุบันการรับส่งข้อมูลข่าวสารมีความสะดวกรวดเร็ว มีจำนวนช่องทางที่หลากหลาย และมีปริมาณของข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์และแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบกับประชาชนปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ผลิตข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น และเผยแพร่กระจายสู่สาธารณะได้ ส่งผลกระทบต่อการตรวจสอบและกำกับดูแลเนื้อหาสาระให้มีความถูกต้องและเหมาะสมกับผู้บริโภคในกลุ่มวัยต่าง ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปฏิรูปความรู้เท่าทันสื่อในภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยมีความรู้เท่าทันสื่อสามารถเข้าถึง ประเมิน และสร้างสรรค์เนื้อหาที่เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ ทั้งนี้ จากข้อมูลสถานภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของประเทศไทย พ.ศ. 2562 โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ซึ่งดำเนินการตามกรอบการประเมินขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) พบว่า กลุ่มสำรวจ 12,374 คน มีคะแนนความสามารถในการค้นหา/ระบุตำแหน่งข้อมูลสูงที่สุดที่ร้อยละ 78.8 ขณะที่มีความรู้ต่ำที่สุดในเรื่องการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ร้อยละ 51.7 แสดงให้เห็นว่าประชาชนไทยส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการตรวจสอบและกลั่นกรองความถูกต้องของข้อมูลและการพิจารณาคุณค่าของเนื้อหาสาระ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 1 จึงได้กำหนดกิจกรรมหลัก มุ่งเน้นในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา คือ การบรรจุสาระ เกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อ” ในหลักสูตร ซึ่งกระทรวง ศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน) ได้ดำเนินการโดยบรรจุในกรอบสาระการเรียนรู้ แกนกลางเพื่อให้โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับประถมและมัธยมศึกษาใช้จัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนของโรงเรียน สำหรับกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินการโดยออกเป็นประกาศคณะกรรมการ การอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับ สมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี เพื่อเป็น แนวทางในการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านดิจิทัล ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐ อื่น ๆ อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัย และสร้างสรรค์ และสถาบันการศึกษาภาครัฐ ได้มี การดำเนินการสร้างความรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มประชาชน ทั่วไป เช่น การให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านช่องทาง การสื่อสารของรัฐ การจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างการรับรู้ เท่าทันสื่อ และการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เป็นต้น

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การสร้างทักษะความชำนาญในการสอนด้านความรู้ เท่าทันสื่อของบุคลากรครู การติดตามผลการดำเนินงาน ตามกรอบหลักสูตรรู้เท่าทันสื่อของสถาบันการศึกษา ต่าง ๆ และการพัฒนาทักษะในการประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของกลุ่มประชาชนทั่วไป

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการปฏิรูป ประเทศควรดำเนินกิจกรรมปฏิรูปที่มีนัยสำคัญ ต่อเป้าหมาย โดยสำหรับกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา ควรประมวลสาระและทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อกำหนด เป็นวิชาพื้นฐานเฉพาะของแต่ละสถาบันการศึกษา รวมทั้ง เร่งพัฒนาทักษะการสอนด้านความรู้เท่าทันสื่อ ให้กับบุคลากรครูและติดตามผลการดำเนินงานของสถาบัน การศึกษาเพื่อให้การถ่ายทอดหลักสูตรเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ และสำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปควรให้ ความสำคัญกับการสร้างทักษะการประเมินข้อมูล โดยเร่ง เผยแพร่แหล่งข้อมูลกลางของภาครัฐที่เข้าถึงได้ง่าย ผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ประชาชนทั่วไปทราบข้อเท็จจริง และใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ

0802

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารและดิจิทัลที่รวดเร็วขึ้น รวมทั้งการขยายช่องทางการสื่อสาร อาทิ การเปิดช่องโทรทัศน์ดิจิทัล การส่งเนื้อหาหรือกระจายข่าวสารผ่านเครือข่ายโทรคมนาคม ทำให้จำนวนผู้ประกอบการด้านสื่อมวลชนวิชาชีพมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเกิดการแข่งขันสูงขึ้นอย่างมากในวงการสื่อมวลชน ผู้ประกอบการสื่อมวลชนจำนวนมากจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ อาทิ การลดต้นทุนดำเนินการ การปรับลดบุคลากร การลดขั้นตอนการตรวจสอบกลั่นกรองแหล่งข้อมูลเพื่อแข่งขันด้านความเร็วในการนำเสนอ การผลิตเนื้อหาสาระที่มุ่งเน้นความนิยมหรือเรตติ้งเป็นหลัก นำไปสู่การลดลงของมาตรฐานและคุณภาพเนื้อหาสาระ รวมทั้งอาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือแหล่งข่าว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพของสื่อ เพื่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติและมาตรฐานที่ควรยึดถือของสื่อมวลชนวิชาชีพบนหลักความรับผิดชอบ และไม่ลดทอนเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารและการแสดงความคิดเห็น

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 2 จึงได้กำหนดกิจกรรมหลัก คือ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ได้ดำเนินการยกร่างและผ่านการตรวจพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาและอยู่ระหว่างการยืนยันร่างกฎหมายและเสนอตามขั้นตอนต่อไป โดยร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย การกำหนดให้มีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน การกำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรมสื่อเพื่อทำหน้าที่กำกับการปฏิบัติวิชาชีพตามมาตรฐานที่เหมาะสม นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปดังกล่าว คือ กรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับองค์กรวิชาชีพสื่อได้จัดทำ “คู่มือและแนวทางปฏิบัติสื่อในภาวะวิกฤต” เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติวิชาชีพของสื่อมวลชนในการดำเนินงานในสถานการณ์ที่รุนแรงและมีความอ่อนไหวสูง โดยใช้การถอดบทเรียนจากเหตุการณ์การช่วยเหลือกลุ่มนักศึกษาเยาวชนจากถ้ำหลวง อัมเภอขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้ มีความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ อาทิ การผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้ รวมทั้งการสร้างการยอมรับและยึดถือการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวในผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดการกำกับกันเองของสื่อมวลชนวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่สื่อกับความรับผิดชอบ กับการกำกับที่มีความชอบธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพสื่อ และสร้างความยอมรับจากประชาชนและสังคม

ดังนั้น การดำเนินการในระยะต่อไป ควรเร่งรัดการจัดทำและพิจารณาพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการสร้างการรับรู้ด้วย “คู่มือและแนวทางปฏิบัติสื่อในภาวะวิกฤต” ต่อกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบการสื่อวิชาชีพและองค์กรสื่อภาครัฐ นอกจากนี้ ควรเตรียมการสนับสนุนให้สื่อมวลชนวิชาชีพรวมกลุ่มและพัฒนากลไกการกำกับดูแลกันเองของสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนวิชาชีพสามารถยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงาน และทำหน้าที่เสมือนโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้ ปลุกฝังวัฒนธรรมและทัศนคติที่ดี เพื่อช่วยพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระยะยาวต่อไป

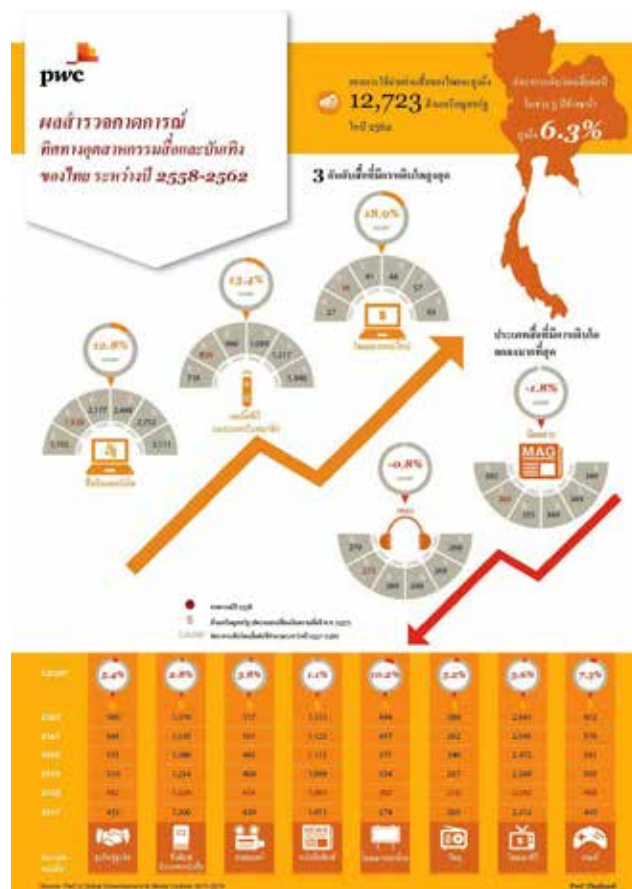

0803

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3

การปฏิรูปโครงสร้างอุตสาหกรรม สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตามผลสำรวจความคิดเห็นทางอุตสาหกรรมสื่อและบันเทิงของไทย ของบริษัท PwC Thailand พบว่า สถานการณ์อุตสาหกรรมสื่อและบันเทิงของไทยในปี 2562 จะมียอดรวมการใช้จ่ายประมาณ 4.02 แสนล้านบาท และเติบโตขึ้นเฉลี่ยในช่วงห้าปีข้างหน้าที่ร้อยละ 6.3 โดยอุตสาหกรรมสื่อที่มีการเติบโตสูงสุดคือสื่อสมัยใหม่ อาทิ สื่อออนไลน์ โฆษณาออนไลน์ เคเบิลทีวีแบบสมัครสมาชิก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อของไทยในรูปแบบดั้งเดิม กลับได้รับส่วนแบ่งจากมูลค่าการใช้จ่ายดังกล่าวลดลง ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุและโทรทัศน์ โดยเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ต่างประเทศ และความต้องการของผู้บริโภคที่มุ่งสู่บริการแบบเฉพาะบุคคลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสื่อจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ดังกล่าว รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์และมาตรการให้เหมาะสมเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อของไทยให้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่มา : บริษัท PwC ประเทศไทย

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 3 ได้กำหนดกิจกรรมหลักในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน ได้แก่ การปรับปรุงแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อยู่ระหว่างการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากร คลื่นความถี่ที่มีอยู่จำกัดให้มีการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการในปัจจุบัน ผ่านการปรับปรุงแผนแม่บท กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 และประกาศ สำนักงาน กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข การเรียกคืนคลื่นความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หรือนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น รวมทั้ง การคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร นอกจากนี้ กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการดำเนินการปฏิรูป โครงสร้างองค์กรสื่อของรัฐ โดยพิจารณาการวางแผนการปฏิรูปสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ให้มีการจัดสรรช่วงเวลา ให้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้ผลิตรายการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพ ในการผลิตเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของภาครัฐและภาคประชาชน

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย นอกจาก การปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์และมาตรการของภาครัฐให้ช่วย สนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อของไทยแล้ว ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมสื่อของไทยเองต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาช่องทาง หรือแพลตฟอร์มในการติดต่อกับผู้รับสาร เพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้บริโภคที่มุ่งสู่บริการแบบเฉพาะ บุคคลและลดการพึ่งพาแพลตฟอร์มจากต่างประเทศ ในระยะยาวต่อไป

ดังนั้น สำนักงาน กสทช. ควรพิจารณาเร่งปรับปรุง แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมสื่อของไทยให้มีความเข้มแข็ง และส่งเสริมให้ได้ผู้ผลิตเนื้อหาและรายการที่มีคุณภาพ รวมทั้งสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพ ของเนื้อหาที่เผยแพร่

0804

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

การปฏิรูปแนวทางการกำกับดูแลสื่อออนไลน์

การพัฒนาอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีดิจิทัลนำไปสู่การเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบการติดต่อ สื่อสาร และการส่งผ่านข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและสามารถแพร่กระจายสู่ผู้ใช้งานเป็นวงกว้าง รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประเทศไทย ปี 2561 เผยแพร่ล่าสุดเมื่อเดือนกรกฎาคม 2561 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พบว่า คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 10 ชั่วโมง 5 นาทีต่อวัน นานขึ้นจากปี 2560 ถึง 3 ชั่วโมง 30 นาที โดยในระยะเวลาดังกล่าวเป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะการใช้ Facebook, Instagram, Twitter และ Pantip สูงถึง 3 ชม. 30 นาทีต่อวัน หรือประมาณร้อยละ 35 ของการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อวัน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

ทั้งนี้ สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นของต่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐของไทยไม่สามารถกำกับดูแลข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวได้โดยตรง จึงอาจส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้ใช้งานและสังคมไทยโดยรวม จากการที่ผู้ไม่ประสงค์ดีใช้พื้นที่ดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อน หลอกลวง หรือคุกคามต่อสิทธิส่วนบุคคลได้ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีกลไกในการสอดส่องดูแลสื่อออนไลน์เพื่อเฝ้าระวังภัย รวมถึงประสานการร่วมมือกับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4 ได้กำหนดกิจกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับตรวจสอบการใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมบุคลากรและพัฒนา อุปกรณ์ให้สามารถปฏิบัติงานในการกำกับดูแลสื่อออนไลน์ อาทิ โครงการศูนย์ข้อมูล Big Data และวิเคราะห์ อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ตลอดจนการสืบสวน ติดตาม และยืนยันตัวตนผู้กระทำความผิดทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานของกองป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ปท.) เพื่อสนับสนุนให้เป็นหน่วยงาน Official Point of Contact และได้จัดตั้งศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย เพื่อร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดการข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่อออนไลน์ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนเป็นวงกว้าง เพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเผยแพร่อย่างรู้เท่าทันสื่อ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ ได้พัฒนาระบบตรวจสอบข้อมูล และคุ้มครองข้อมูลออนไลน์ของประชาชน ด้วยโครงการ บริหารจัดการระบบการลงทะเบียนผู้ใช้บริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่ด้วยระบบอัตลักษณ์ เป็นระบบสำหรับลงทะเบียน และยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ก่อนใช้ เลขหมาย เพื่อป้องกันการลักลอบโจรกรรมข้อมูลหรือ การนำบัตรประชาชนผู้อื่นไปจดทะเบียนซิมการ์ด และนำไปก่อเหตุในทางที่มิชอบ ซึ่งเป็นการปกป้องและรักษาสิทธิ ผู้ใช้บริการ และสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยของสังคม

ทั้งนี้ มีความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกองป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยี สารสนเทศ (ปท.) ให้มีศักยภาพในการเป็นหน่วยงาน ของรัฐที่ทำหน้าที่เป็น Official Point of Contact ในการประสานกับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์และเป็น จุดติดต่อกลางสำหรับประชาชนผู้ใช้งาน และความสามารถ ของหน่วยงานของรัฐในการขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการ สื่อสังคมออนไลน์ต่างประเทศในการปิดกั้นข้อมูลที่ละเมิด กฎหมาย หรือกระทบต่อความเชื่อและความมั่นคงของไทย ดังนั้น ดศ. ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักตามแผนฯ เมื่อจัดตั้ง หน่วยงาน Official Point of Contact แล้ว ควรเร่ง ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ ประชาชน ผู้ใช้งาน และทุกภาคส่วนรับรู้ เพื่อให้ใช้เป็นช่องทางเฉพาะ ในการสอดส่องดูแลสื่อออนไลน์และเฝ้าระวังภัย รวมถึง ประสานความร่วมมือกับผู้ให้บริการสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

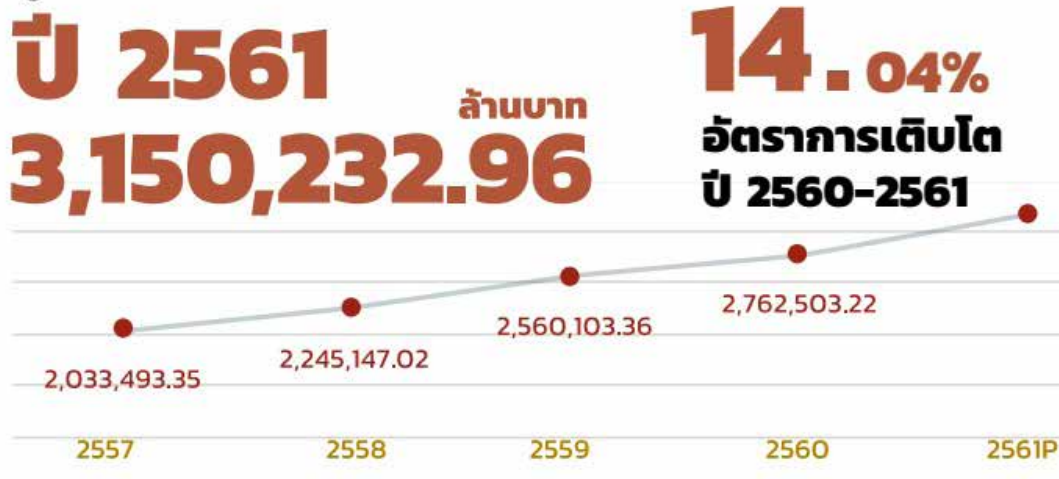
0805

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 4

การปฏิรูปการบริหารจัดการความปลอดภัย ไซเบอร์ / กิจการอวกาศ และระบบ และเครื่องมือด้านการสื่อสารมวลชน และโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนภารกิจ การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยฯ

ปัจจุบันลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันและการประกอบกิจการธุรกิจมีการพึ่งพาเครือข่ายการสื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก โดยจากรายงานประจำปี 2562 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แสดงถึงการเติบโตอย่างต่อเนื่องของมูลค่าการค้าออนไลน์ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการสร้างเครือข่ายระบบออนไลน์เพื่อใช้เก็บรักษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในองค์กร ส่งผลให้จำเป็นต้องปรับปรุงกฎและการบริหารจัดการความปลอดภัยไซเบอร์และข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของรัฐและประชาชน นอกจากนี้ ข้อตกลงสากลในการกำหนดคลื่นความถี่เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งข้อกำหนดตามรัฐธรรมนูญในการรักษาไว้ซึ่งสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปกฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับทั้งสามประเด็นดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มูลค่า e-Commerce

ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 5 ได้กำหนดกิจกรรมหลักไว้ 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การผลักดันกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้ง 2 ฉบับ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562 (2) การบูรณาการเทคโนโลยีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนภารกิจบรรเทาสาธารณภัย (National Mobile Broadband Network for Public Protection and Disaster Relief (PPDR)) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้งานคลื่นความถี่ในย่านความถี่ 814 - 824 MHz และ 859 - 869 MHz แล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สื่อสารของหน่วยงานเพื่อคืนย่านความถี่ดังกล่าวต่อไป และ (3) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (สอทท.) ได้ยกร่าง พ.ร.บ. กิจการอวกาศ พ.ศ. ... โดยมีสาระสำคัญเพื่อกำกับให้กิจการอวกาศมีความปลอดภัย และได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ อยู่ระหว่างการเสนอตามขั้นตอนของกฎหมาย

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมาย คือ การสร้างการรับรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ ต่อแนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งการเรียกคืนคลื่นความถี่และการเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับใช้งานในโครงข่าย PPDR เนื่องจากคลื่นความถี่ดังกล่าวอยู่ในการใช้งานของหน่วยงานภาครัฐ ก่อนที่จะมีการประกาศหลักเกณฑ์ ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องใช้งานคลื่นความถี่อย่างต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ในการสื่อสารต้องใช้เงินที่มีมูลค่าสูง จึงต้องกำหนดแผนและระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านที่ชัดเจน

ดังนั้น ดศ. ควรเร่งสร้างการรับรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มผู้ใช้บริการผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และสื่อสังคมออนไลน์ ต่อแนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้ง สำนักงาน กสทช. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรร่วมกับหน่วยงานที่ใช้งานคลื่นความถี่ในย่านความถี่ 814 - 824 MHz และ 859 - 869 MHz วางแผนการเปลี่ยนอุปกรณ์และคืนคลื่นความถี่ดังกล่าวเพื่อใช้ในการกิจบรรเทาสาธารณภัยตามข้อตกลงสากลต่อไป นอกจากนี้ สอทท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันผลักดันกฎหมายว่าด้วยกิจการอวกาศ ให้มีผลบังคับใช้เพื่อรองรับการดำเนินการด้านกิจการอวกาศและดาวเทียมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญต่อไป

0806

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6

การปฏิรูประบบการบริหารจัดการข้อมูล ข่าวสารภาครัฐ

การเพิ่มขึ้นของช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน จำนวนข่าวสาร และความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนสถานการณ์มาตรฐานและจริยธรรมสื่อวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐในฐานะผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และข้อเท็จจริงอย่างเป็นทางการของประเทศ ต้องปฏิรูปกลไกและบุคลากรในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะในเชิงรุก อย่างถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ และหลากหลายช่องทางเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ผู้รับข้อมูลข่าวสาร และป้องกันไม่ให้เกิดการรับรู้หรือส่งต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องอย่างเป็นวงกว้าง จึงมีความท้าทายอย่างยิ่งในการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูประบบบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ 6 ได้กำหนดกิจกรรมหลักในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ภาครัฐ ได้แก่ การเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์ และการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภาครัฐ ซึ่งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์แห่งชาติและกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์แห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นแผนปฏิบัติการเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานระดับกระทรวงไปสู่หน่วยงานระดับจังหวัด ให้มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปดังกล่าว เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย การอบรมเชิงปฏิบัติการเครือข่ายประชาสัมพันธ์เชิงรุก การสร้างเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และการอบรมหลักสูตรการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในยุคดิจิทัล เป็นต้น

ทั้งนี้ ความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุการปฏิรูป คือ การประสานข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อสารในรูปแบบที่ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายและทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรเฉพาะทางที่มีทักษะความสามารถในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้และยกระดับความเชื่อมั่นของประชาชนทั้งในและต่างประเทศต่อข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐ

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุการปฏิรูปดังกล่าว กรมประชาสัมพันธ์ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการประชาสัมพันธ์ภาครัฐและหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดต้องร่วมกันบูรณาการข้อมูล ให้ข่าวสารที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเชิงรุก เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารและทราบแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อข่าวลวงให้กับประชาชน โดยควรดำเนินการ อาทิ การบริหารประเด็นข่าวรายวัน/สัปดาห์เพื่อสื่อสารเชิงรุกผ่านช่องทางต่าง ๆ นอกจากนี้ ในกรณีมีข่าวลวงเกิดขึ้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเร่งชี้แจงข้อเท็จจริงผ่านศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการการเฝ้าระวังและจัดการกับข่าวลวงอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ หากเป็นการสร้างข่าวลวงที่มุ่งหวังสร้างความเดือดร้อนให้กับส่วนรวมหรือกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ต้องเร่งติดตามผู้สร้างข่าวลวงดังกล่าวมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพื่อลงโทษและป้องปรามมิให้เกิดเหตุการณ์เลียนแบบในอนาคต

